

DESIGNUL INTERIOR AL OFICIILOR - EVOLUȚIE ȘI TENDINȚE

masterand Alexandra ȘERȘUN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract:

This article makes a brief presentation of the evolution of the office as a workspace, analyzes current stylistic trends in interior design, organizational models and approach to the design problem and possible development in the context of the pandemic.

Actualitatea problemei proiectării și elaborării designului de birou este strâns legată de orientarea economiilor mondiale pe dezvoltarea sferei serviciilor și tehnologiilor “producerii intelectuale”. În contextul modernizării și mecanizării majorității proceselor de producere, birourile joacă mai des rolul unui mediu ambiant plăcut pentru angajații care sunt mai mult implicați în procesele intelectuale decât cele fizice.

Până nu demult designul birourilor rămânea la un nivel rudimentar, trezind emoții preponderent negative. Posibil anume din această cauză tot mai des în ultimul deceniu designul de birou a devenit la fel de întreg precum designul de apartamente. După părerea A.A. Kacemțeva, “designul birourilor moderne nu este doar un instrument pentru obținerea succesului, ci și parte a stilului corporativ, parte a imaginii companiei” [1]. În așa mod, designul biroului trebuie să reflecte cultura organizațională.

Biroul, în forma sa rudimentară, apare încă în perioada antică din necesitatea de a stoca informații, de a păstra tăbliile cu scrieri și sulurile cu decrete. Nu se cunoaște o dată exactă când a apărut primul birou, dar se consideră că un prototip veridic ar fi Tabulariumul, ridicat în anul 78 î.e.n. În perioada medievală funcția de birou o îndeplinea scriptoriumul, sau scripta, unde călugării, iar mai târziu și iluminații copiau manuscrise, operau cu suluri, foliante și scrisori. La începutul epocii moderne, odată cu stabilirea regimului mercantilist, apar tot mai multe bresle, afaceri mici individuale, proprietarii cărora își amenajează birourile chiar în locuințele rezidențiale.

Secolul XVIII poate fi considerat o cotitură în istoria evoluției designului de birou - se construiește prima clădire de birou, Old Admiralty Building, care este punctul de pornire în dezvoltarea birourilor pe care le cunoaștem azi. Odată cu

progresul tehnologic, în secolul XIX apar și primii zgârie-nori - inițial erau clădiri de 5 nivele, dar odată cu inventarea unui ascensor sigur capabil să se ridice la nivelul 10; descoperirea oțelului și sticle ca materiale moderne de construcție, zgârie norii încep a căpăta forma actuală cu care le cunoaștem - fațade de sticlă întinse pe carcase de metal, iluminate abundent de lumină naturală. În ceea ce ține de oficiile rezidențiale, către secolul XVIII acestea au devenit un atribut al aristocrației, iar reprezentanții burgheziei au tins să folosească cele mai scumpe și impunătoare elemente de decor pentru a uimi vizitatorii cu luxul și amploarea interiorului.

Odată cu revoluția industrială s-a dezvoltat și infrastructura oficiilor, au apărut primele centre de birouri, formate după principiul “practic și rațional”. În cele din urmă, această abordare a fost adoptată în toată lumea, astfel au apărut primele birouri de tip open-space, cum sunt numite ele în prezent. Angajatorii investeau minimul de resurse pentru a plasa cât mai multe persoane într-un birou și a stimula lucrul de echipă, fără a lua însă în considerare dorințele și necesitățile angajaților.

Cu timpul se dezvoltă norme minime necesare de spațiu per lucrător - la începutul anilor '20 ale secolului XX aceste norme erau de 7-10 ori mai mici comparativ cu cele din secolul XIX, 2-5m.p. comparativ cu 20-25 m.p. per angajat. [3]

Inventarea cubiculei de Robert Propst și Herman Miller în 1967 a fost o nouă etapă în evoluția birourilor, introducând în viața angajaților noțiunea de spațiu personal. Cubiculele prezentau niște elemente modulare care pot fi organizate în diferite combinații în dependență de necesitățile biroului, care separau mesele sau grupurile de mese unele de altele. [2]

În prezent se deosebesc două metode de bază de abordare a designului de birou - abordarea americană și europeană. Celei americane îi este specifică organizarea de tip open-space, cu folosirea unui stil “curat”. Abordarea europeană acceptă combinarea diferitor elemente, din diferite stiluri. La rândul său, abordarea europeană este influențată de producătorii de mobilă locali și se disting mai multe subcategorii ale acestui stil - norvegian, scandinav, german ș.a.

Birourile moderne sunt destinate pentru două tipuri de activități - cea individuală, ce ar presupune o atenție sporită la un birou izolat fonic și vizual; și cea colectivă, care ar necesita un spațiu confortabil pentru discuții și dialog în grupuri mai mari. La proiectarea birourilor e necesar să se respecte toate cerințele tehnice, dar și să se atragă atenție la factorul vizual și estetic al încăperii. O provocare a arhitecților și designerilor în acest sens este combinarea dotării tehnice cu restul elementelor de interior. Un factor cu rol important în asigurarea confortului și productivității lucrătorilor îl joacă soluțiile acustice și de climat control. Amplasarea și montarea utilajului tehnic, amplasarea mobilierului sunt dictate de normele ergonomice specifice tipului de birou.

O caracteristică distinctivă a oficiilor moderne este gradul de mobilitate și posibilitatea adaptării spațiului pentru diferite tipuri de activități. Folosirea partițiilor din sticlă permite lărgirea vizuală a spațiului, păstrând totuși autonomia locurilor de muncă. Un sentiment de confort și atmosferă plăcută îl crează elemente de natură, cum ar fi plante de cameră sau alte elemente de verdeață. La fel de actual este și amenajarea unor zone pentru business întâlniri, zone de bucătărie și zone de joacă - o tendință a ultimului deceniu, care a apărut din necesitatea oferirii unui mijloc de recreere psihologică pentru muncitori.

În contextul cererii tot mai mari din partea companiilor pentru proiectarea interioarelor, aspectul estetic al acestora devine o componentă din ce în ce mai importantă, deseori fiind o marcă a stabilității și succesului companiei. La rândul său, designerii sunt motivați să caute metode și soluții originale stilistice, și cu atât mai mult constructive și tehnologice. Acest proces de căutare continuă e un stimul în dezvoltarea noilor tehnologii de comunicare, care ulterior devin baza proiectării oficiilor.

Designul de oficii la moment încearcă să strice imaginea de oficiu și să prezinte spațiul ca un teren pentru libertate de exprimare și nu ca o “cutie din beton” în care angajații sunt nevoiți să petreacă cel puțin 8 ore pe zi. Tot mai multe companii pledează pentru un spațiu multifuncțional, includ zone sportive, de joacă, de recreere, ceea ce cu siguranță acționează pozitiv asupra lucrătorilor, asupra stării lor psihofiziologice și productivității. Deseori se folosesc combinații neobișnuite de culori, accente de formă, contraste și elemente de decor. Exemple în acest sens pot servi oficiile companiilor Google, Facebook, Pixar, Red Bull ș.a.

Se pot evidenția câteva stiluri de bază, des utilizate în spațiile oficiilor moderne, cum ar fi minimalism - caracterizat prin minimumul necesar de mobilier, funcționalitate și simplitate, iluminat liniștit și neutru, folosirea unei game coloristice pale și deschise, lipsa decorului excesiv. Un alt stil nu mai puțin popular rămâne a fi stilul contemporan în diferite interpretări, caracterizat prin estetism, forme complicate, siluete istorice a mobilierului, combinații de culori plăcute. Un loc important îl au și elementele hi-tech, deși este utilizat mai puțin în ultimii ani, întrucât reprezintă un stil mai reținut, lipsit de decor și alte elemente care pot capta atenția. O răspândire largă l-a primit stilul loft, probabil datorită unei oarecare simplități relative în realizare - stilul se potrivește perfect pentru spațiile nelocuie anterior, nefinisate și practic abandonate, ceea ce permite economisirea resurselor pentru lucrări de finisare interioare. Trebuie de menționat însă că într-un oficiu cu această stilistică un rol important în au obiectele de decor, care și formează atmosfera în încăpere, iar stilul se potrivește mai mult unor oficii medii sau mici, întrucât aplicat pe o încăpere mare se va asemăna foarte mult cu începuturile erei oficiilor și nu va crea climatul psihologic necesar în colectiv.

Raportând la situația pandemică, aceste tendințe rămân încă actuale. Cum va evolua designul de birouri în 2-3 ani putem să deducem de pe acum, luând în calcul recomandările medicilor.

Se vor face investiții în sisteme automate precum uși, baterii și comunicații. Oamenii vor dori să elimine atingerea cât mai multor suprafețe, în special cei care lucrează în orașe care se bazează pe transportul public. Prin adăugarea acestor sisteme automate, chiriașii și vizitatorii se vor simți mai confortabil intrând în birourile lor știind că nu trebuie să atingă suprafețe potențial necurate. Lemnul și pietrele naturale s-au dovedit a fi de ajutor în creșterea antimicrobiană. Prin introducerea de elemente și palete de culori naturale, spațiile vor deveni mai primitoare și liniștitoare și vor crea o oază pentru angajații din lumea exterioară.

Predicțiile arată că oficiile ar trebui să se aștepte la o scădere cu 50% a ocupării. Pentru a se adapta cel mai bine la acest lucru, designul biroului trebuie să implementeze spații de contact. Aceste spații ar fi similare cu camerele de telefonie private, dar puțin mai mari pentru a găzdui una sau două persoane. Spațiile de touchdown din birouri vor începe să semene cu showroom-urile de mobilier: complet funcționale, dar nu aparțin unei singure persoane. În loc să aibă un birou care este folosit doar 50 la sută din timp, crearea de camere de touchdown ar permite oamenilor să intre în birou în zilele pe care le doresc și să aibă un loc de muncă, fără a ocupa spațiul unui birou personal. O altă modalitate de adaptare la o ocupare mai mică este eliminarea completă a meselor de lucru personale. Fiecare angajat ar avea un dulap privat, iar oficiul ar fi proiectat cu o mulțime de opțiuni de mobilier pentru ca angajații să lucreze într-o zi dată.

Organizațiile vor trebui să se asigure că oficiile sale corespund cerințelor actuale, ceea ce poate însemna adăugarea de chiuvete în bucătării și camere de odihnă, punerea mai multor dozatoare de dezinfectant pentru mâini în locuri cheie din jurul oficiului, atribuirea de dulapuri, sertare cu dosare sau dulapuri separate pentru fiecare lucrător, așezarea coșurilor de gunoi în zonele comune, și nu la fiecare loc separat.

În condițiile actuale capătă popularitate tendința numită „hot desking”, care elimină spațiul tradițional de lucru personal și, în schimb, îi face pe angajați să aleagă unde să stea în fiecare zi, pe baza principiului „primul venit, primul servit”. În timp ce locurile alocate și păstrarea în spațiul propriu ar părea o opțiune sanitară, HOK indică faptul că birourile cu locuri alocate au de obicei birouri mult mai murdare decât multe toalete. Acest lucru se datorează faptului că dereticătoarele li se spune adesea să nu atingă obiectele de pe birourile oamenilor. În oficiile cu locuri neatribuite, stațiile de lucru pot fi curățate în fiecare noapte și, prin urmare, sunt mai igienice. Proiectarea modernă a oficiilor va trebui, de asemenea, să includă mai multe granițe sau bariere precum perdele, pereți sau partiții, astfel încât angajații să poată alege locurile de muncă care să le permită să se distanțeze de ceilalți.

O tendință de bază în proiectarea oficiilor va fi implementarea tehnologiei hands-free, care va permite limitarea atingerii suprafeței și, astfel, răspândirea virusului la locul de muncă. Tehnologia hands-free include soluții de check-in fără atingere pentru vizitatori, care scanează pur și simplu un cod QR la recepție sau la punctele de control al accesului, cum ar fi ușile, turnichetele sau lifturile dintr-o clădire.

Aceste modificări pot influența mult costul întreținerii oficiilor, iar unele companii se vor concentra pe lucru de la distanță. Trebuie de menționat însă că biroul la domiciliu rămâne a fi o tendință mai puțin populară. Realitatea însă dictează alte reguli, și oficiul la domiciliu a devenit pentru mulți angajați ceva obișnuit.

Concluzionând putem evidenția următoarele tendințe în evoluția designului de oficii: complexitate, sistematizare, integrarea locurilor de muncă în mediul ambiant dat, mobilitatea și flexibilitatea spațiului, folosită pentru crearea spațiilor confortabile și ergonomice, căutarea unor soluții noi pentru rezolvarea problemei estetice a spațiului și conformarea regulilor sanitare actuale pentru asigurarea confortului și sănătății publice.

Bibliografie

1. Качемцева А.А.Интерьер офисного пространства: учебное пособие по дисциплине «Архитектурно-художественная и монументально-декоративная композиция интерьеров (проектирование)» (специальность Монументально-декоративное искусство) / А.А.Качемцева. –Н.Новгород: Изд-во ННГАСУ, 2015.–56 с.
2. Normativ în construcție moldovean NCM C.01.04-2005. Clădiri administrative. Norme de proiectare.
3. Evoluția oficiilor în ultimii 100 de ani, [resursă electronică], data accesării 12.09.2020 - <https://mosmonitor.ru/articles/culture/evolyuciya-ofisnyh-pomecshenij-za-poslednie-100-let>
4. Evoluția oficiilor, [resursă electronică], data accesării 30.09.2020 - <http://blog.unitex.ru/2012/07/evolyuciya-ofisnogo-pomeshheniya/>
5. Evoluția oficiilor, [resursă electronică], data accesării 30.09.2020 - <https://www.morganlovell.co.uk/the-evolution-of-office-design>